

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН
ІМЕНІ М.В.ЗУБЦЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора ІРГТ імені М.В. Зубця

Юрій ВДОВИЧЕНКО

4 листопада 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В ІНСТИТУТІ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН
ІМЕНІ М.В.ЗУБЦЯ
(остання редакція)**

Схвалено вченою радою Інституту
Протокол № 11 від 3 листопада 2022 р.

Чубинське – 2022

Укладачі останньої редакції «Положення про організацію освітнього процесу в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця»:

Михайло Гладій – голова вченої ради Інституту

Юрій Вдовиченко – директор Інституту

Світлана Ковтун – перший заступник директора з наукової роботи

Світлана Войтенко – завідувачка відділу

Валентина Дзіцюк – завідувачка відділу

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця (в подальшому – Інституті) є основним нормативним документом, що регламентує організацію освітнього процесу підготовки осіб, які навчаються за освітньо-науковим ступенем доктора філософії.

1.2. Освітній процес– це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науковометодичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

1.3. *Мета освітнього процесу* – підготовка конкурентоспроможних фахівців, забезпечення розвитку та набуття ними необхідних загальних та фахових компетентностей відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій, а також можливостей для особистісного розвитку.

1.4. Освітній процес ґрунтується засадах та принципах:

- студентоорієнтований підхід;
- взаємна повага і партнерство між учасниками освітнього та наукового процесів;
- автономність у прийнятті самостійних рішень щодо організації освітнього процесу, визначенні форм і методів навчання;
- забезпечення якісної освіти та якості освітньої діяльності;
- ефективне використання людського потенціалу, матеріальних, фінансових та інших ресурсів;
- академічна мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- незалежність від політичних партій, громадських і релігійних організацій.

1.5. Освітній процес організується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчальної бази Інституту, з урахуванням потреб стейкхолдерів.

1.6. Основним напрямом освітньої діяльності Інституту є підготовка за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках праці фахівців для установ і організацій, утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей, створення умов для реалізації особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих здібностей.

1.7. Організація освітнього процесу в Інституті здійснюється відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (далі ЄКТС).

Європейська кредитно-трансферна система – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система базується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитно-трансферної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС. Структура кредиту ЄКТС – це частка аудиторного та позааудиторного навчального часу здобувача вищої освіти у відсотковому вимірі.

1.8. Інститут надає здобувачам вищої освіти можливість користуватися навчальними приміщеннями, бібліотекою, науковими лабораторіями, навчальною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених «Правилами внутрішнього трудового розпорядку Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН».

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. «Положення про організацію освітнього процесу в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН» розроблене відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандартів вищої освіти, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), Указу Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», інших нормативно-правових актів, нормативних актів Міністерства освіти і науки України, Статуту Інституту, Правил прийому до Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН, Правил внутрішнього трудового розпорядку, Кодексу про етику українського науковця, Положення про академічну доброчесність в Інституті, Положення про освітню-наукову програму в Інституті, Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Інституті, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в

Інституті, Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Інституті, Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти в Інституті тощо.

3. ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1. Організація освітнього процесу в Інституті здійснюється за освітньо-науковими програмами третього рівня вищої освіти.

Здобуття вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньо-наукової програми, що є підставою для присудження ступеня вищої освіти доктор філософії.

3.2. *Доктор філософії* – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

3.3. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

3.4. Нормативний термін підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньої програми підготовки доктора філософії становить 46 кредитів ЄКТС.

3.5. Основною формою здобуття вищої освіти в Інституті є очна (денна, вечірня) та заочна.

Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 20 тижнів упродовж навчального року та передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Така форма дозволяє максимально розширити і зміцнити знання здобувачів вищої освіти. Здобувачі вищої освіти зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини.

Заочна форма навчання – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Така форма здобуття вищої освіти здійснюється без відриву

від виробництва згідно з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням.

4. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ПРОГРАМ

4.1. Освітня діяльність в Інституті на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється за відповідними освітніми програмами.

Освітньо-наукова програма – це система освітніх компонентів в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін (освітніх компонент) і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

4.2. *Проект освітньо-наукової програми* для певної ліцензованої спеціальності розробляється проектною групою відповідно до «Положення про освітньо-наукову програму в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця», до складу якої входять гарант та члени групи забезпечення спеціальності, стейкхолдери, роботодавців та аспіранти. Проект освітньої програми формується на базі стандартів вищої освіти, стратегії Інституту, аналізу потреб заінтересованих осіб, тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці.

4.3. За відсутності стандарту вищої освіти проект освітньо-наукової програми розробляється на основі проекту стандарту і розміщується на офіційному сайті Інституту для громадського обговорення впродовж місяця. Протягом тижня після закінчення терміну громадського обговорення робоча група аналізує пропозиції, що надійшли від стейкхолдерів, та в разі їх слушності, вносить зміни до проекту освітньої програми. Після цього освітньо-наукова програма передається на розгляд вченої ради Інституту.

4.4. Безпосереднє керівництво освітньо-науковою програмою здійснює гарант освітньої програми.

Гарант освітньої програми – це науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка працює за основним місцем роботи в Інституті, несе відповідальність за якість ОНП, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до освітньої програми спеціальністю, або належний досвід роботи в галузі. Цей працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї освітньо-наукової програми. Гарант освітньо-наукової програми може працювати в будь-якому підрозділі Інституту. Гарант призначається наказом директора. Дострокове припинення роботи й

призначення нового гаранта освітньо-наукової програми і членів групи забезпечення здійснюється на підставі наказу директора Інституту.

4.5. Права гаранта освітньо-наукової програми:

- вносити пропозиції щодо затвердження, перегляду або оновлення освітньо-наукової програми та навчального плану;
- вносити обґрунтовані пропозиції щодо формування та зміни кадрового складу працівників, які забезпечують освітній процес з дисциплін загальної та професійної підготовки навчального плану освітньо-наукової програми;
- здійснювати постійний моніторинг відповідності змісту освітньо-наукової програми сучасним вимогам науки і техніки;
- налагоджувати роботу зі стейкхолдерами та роботодавцями.

4.6. *Обов'язки гаранта* освітньо-наукової програми:

- персональна відповідальність за якість освітньо-наукової програми;
- відповідальність за акредитацію та конкурентоспроможність освітньо-наукової програми;
- організація роботи з удосконалення змісту освітньо-наукової програми, внесення змін та доповнень до неї;
- формування документації, що стосується функціонування освітньо-наукової програми;
- заповнення відомостей самооцінювання освітньо-наукової програми;
- здійснення періодичного моніторингу якості освітньо-наукової програми та освітньої діяльності з її забезпечення;
- визначення змісту освітньо-наукової програми;
- дотримання норм етичної поведінки, академічної доброчесності та запобігання виникненню конфліктних ситуацій на усіх етапах реалізації освітньо-наукової програми та здійснювати заходи щодо забезпечення дотримання цих норм усіма учасниками освітнього процесу.

4.7. *Зміст освітньо-наукових програм* в Інституті забезпечують формування в осіб, які навчаються, загальних та фахових (спеціальних,) компетентностей, що необхідні для самореалізації, активної громадянської позиції, соціальної злагоди та здатності до працевлаштування.

Зокрема:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових та комплексних ідей, впевненості у собі, розвитку відповідних компетентностей
- Здатність планувати, реалізувати та коригувати послідовність процесу наукового дослідження з дотриманням належної академічної

доброчесності

- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально і громадянськи свідомо.
- Здатність використовувати професійні знання й уміння в галузі біології та технології виробництва і переробки продукції тваринництва.
- Здатність створювати нові знання в галузі через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях, а також екологічно безпечну продукцію з дотриманням норм академічної етики, біобезпеки.

4.8. Освітньо-наукова програма є майновою власністю Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця, зберігається у відділі інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури та представлена у вільному доступі на офіційному сайті Інституту.

4.9. *Опис освітньо-наукової програми* включає:

- профіль програми;
- перелік компонентів ОНП та їх логічну послідовність;
- перелік програмних результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма;
- структурно- логічну схему;
- матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;
- матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми;

4.10. Додатком до ОНП є навчальний план, що визначає (у кредитах ЄКТС) перелік та обсяги навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення; форми проведення навчальних занять, їх обсяг; графік навчального процесу; форми поточного та підсумкового контролю.

4.11. Перегляд ОНП відбувається за ініціативи гаранта, членів проектної групи, науково-педагогічних працівників, що їх реалізують, та з урахуванням результатів їх моніторингу; періоду акредитації освітніх програм; стандартів вищої освіти; висновків та пропозицій роботодавців і здобувачів вищої освіти щодо актуальності освітньої програми, її цілей, результатів навчання, компетентностей.

4.12. Перегляд ОНП відбувається з певною періодичністю, але не рідше одного разу протягом терміну дії освітньої програми.

Робоча група, яка розробляла певну освітньо-наукову програму, аналізує результати моніторингу і на їх основі адаптує програму, щоб забезпечити її відповідність сучасним вимогам.

4.13. Прийняття рішення щодо відкриття та закриття будь-якої освітньо-наукової програми в Інституті здійснюється за таких умов:

- дотримання принципу прозорості;
- проведення консультацій усіх зацікавлених сторін (науково-педагогічні працівники, адміністрація, здобувачі вищої освіти, роботодавці);
- оцінка необхідного методичного, кадрового та матеріального забезпечення;
- здійснення оцінки ризиків та економічної доцільності;
- забезпечення відкритого розгляду ОНП (проєкту) та результатів оцінок й експертиз.

4.14. Основними підставами для зміни та/або закриття освітньо-наукових програм є:

- зміни у нормативних документах, які регулюють питання змісту освіти за відповідним рівнем у тому числі прийняття нових освітніх стандартів;
- результати моніторингу, якщо ними встановлено невідповідність розрахованого навантаження реальному навантаженню здобувача вищої освіти на опанування освітньої програми у цілому та/або вивчення навчальних дисциплін; недостатній рівень опанування програмних результатів навчання більшістю здобувачів вищої освіти; недостатню валідність результатів оцінювання; інші факти, які свідчать про не досягнення визначених освітньою програмою цілей і/або недотримання вимог забезпечення якості вищої освіти; перевищення витрат на реалізацію ОНП над плановими показниками та/або суттєве зменшення надходжень на її реалізацію, що унеможлиблює її фінансування у повному обсязі; результати моніторингу ринку праці, якими виявлено невідповідність освітньої програми його потребам; інші визначені законодавством України обставини.

5. ДОСТУП ДО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

5.1. Основними умовами доступу особи до навчання за освітньо-науковою програмою для здобуття вищої освіти на третьому рівні є наявність у неї документа, який засвідчує здобуття освітньої кваліфікації за попереднім рівнем (ступенем) освіти, а також проходження конкурсного відбору або відповідність конкурсним вимогам, зокрема, які здобули освітній ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста);

5.2. Прийом на навчання в аспірантурі/ докторантурі Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця здійснюється на конкурсній

основі за відповідними джерелами фінансування та правила прийому до Інституту.

5.3. «Правила прийому на навчання в аспірантурі/ докторантурі Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця» розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України.

Правила прийому на навчання в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця за ОНП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті Інституту.

5.4. Організацію прийому вступників до Інституту здійснює приймальна комісія, склад якої затверджується наказом директора Інституту.

5.5. Здобувачі вищої освіти, які були відраховані або перервали навчання у зв'язку з академічною відпусткою, мають право бути поновленими для завершення навчання за цим самим освітнім рівнем за індивідуальним навчальним планом за тією самою спеціальністю.

5.6. Відрахування здобувачів вищої освіти з Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця здійснюється у разі:

- завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
- власним бажанням;
- переведення до іншого закладу вищої освіти (наукової установи);
- академічної неуспішності;
- невиконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством;
- порушення академічної доброчесності, відповідно до Положення про академічну доброчесність в Інституті, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Інституті ;
- за порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує навчання;
- станом здоров'я на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії;
- порушення здобувачем вищої освіти вимог «Статуту Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця», «Правил внутрішнього розпорядку Інституту» інших норм, що прийняті в Інституті та не суперечать чинному законодавству.
- у інших випадках, що передбачені відповідними законами.

5.7. Відрахування здобувачів вищої освіти здійснюється згідно наказу директора Інституту за поданням завідувача відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури за погодженням з Радою молодих вчених.

Особа, відрахована з Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви освітніх компонент, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

5.8. *Переривання навчання* у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньо-наукової програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо).

Здобувачам вищої освіти, які перервали навчання в Інституті, надається академічна відпустка:

- за станом здоров'я – перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі зниження його працездатності. Надається на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, який провадить медичне обслуговування здобувача вищої освіти або співпрацює з надавачем первинної медичної допомоги, який здійснює медичне обслуговування здобувача вищої освіти.

- у зв'язку з участю в програмах академічної мобільності – перерва у навчанні, що надається учаснику академічної мобільності відповідно до Положення про академічну мобільність в Інституті, якщо навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) унеможливує виконання індивідуального навчального плану;

- у зв'язку з військовою службовою – перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі його мобілізації (військової служби за призовом в особливий період), призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства тощо;

- у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача вищої освіти, який поєднує навчання з роботою;

- за сімейними обставинами – перерва у навчанні, процедуру надання якої визначає Інститут та надається здобувачеві вищої освіти на підставі його вмотивованої заяви;

- у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, визначеною в медичному висновку, але не більше, ніж до досягнення дитиною шестирічного віку, надається відповідно до чинного законодавства.

- у випадку, якщо здобувач вищої освіти самостійно обрав для навчання іноземний заклад вищої освіти, але зміст програм навчання не ідентичний програмі Інституту. У цьому випадку він може перервати навчання з правом отримання академічної відпустки терміном до одного року.

5.9. Особи, яким надано академічну відпустку, не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти Інституту та зберігають окремі права здобувача вищої освіти відповідно до законодавства.

Термін академічної відпустки залежить від підстав її оформлення. Максимальна тривалість за станом здоров'я, сімейними обставинами чи навчання за кордоном становить один рік, за необхідності тривалість можна продовжити до двох років. Академічна відпустка на один семестр не надається.

За весь період навчання здобувач вищої освіти може скористатися правом на отримання академічної відпустки, як правило, один раз.

Надання академічної відпустки та допуск до навчання після неї оформлюється наказом директора Інституту (на підставі заяви здобувача вищої освіти). У наказі зазначається підстава надання академічної відпустки здобувачеві вищої освіти та її терміни.

Для отримання допуску до навчання після академічної відпустки здобувач вищої освіти за 10 робочих днів до закінчення терміну відпустки подає заяву про відновлення на навчання та при потребі додає документи, які засвідчують можливість продовження навчання.

5.10. Здобувачі вищої освіти, які до завершення терміну академічної відпустки не подали документи для допуску до навчання або документи для продовження терміну академічної відпустки, відраховуються з Інституту.

5.11. *Переведення здобувачів вищої освіти* з одного закладу вищої освіти (наукової установи) України до іншого, незалежно від форми навчання, освітньо-наукової програми, здійснюється за згодою керівник обох закладів вищої освіти (наукових установ).

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись до іншого закладу вищої освіти (наукової установи), подає на ім'я директора наукового закладу (ректора закладу вищої освіти), в якому він навчається, заяву про переведення і, одержавши його письмову згоду, звертається з цією заявою до керівника іншого закладу вищої освіти (наукової установи), до якого він бажає перевестись, та подає копію документа, що містить інформацію про здобуті результати навчання.

У разі позитивного розгляду заяви і виконання умов переведення директор видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу вищої освіти, в якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання його особової справи. При переведенні здобувач вищої освіти

додатково додає академічну довідку за весь період навчання, з обов'язковим зазначенням назв освітніх компонент, загальної кількості годин, залікових кредитів ЄКТС, передбачених на їх вивчення та форм контролю.

Відділ інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури проводить перезарахування результатів навчання з освітніх компонент шляхом порівняння кількості кредитів навчальних дисциплін та визначає академічну різницю, що не може перевищувати 30 кредитів ЄКТС. Перелік таких освітніх компонент включається до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. Порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах визначається згідно чинних документів.

Директор Інституту у разі переведення здобувача вищої освіти з іншого закладу вищої освіти після одержання особової справи видає наказ про його зарахування з визначенням терміну ліквідації академічної різниці та включенням її до індивідуального навчального плану, а також вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Переведення здобувачів вищої освіти здійснюється за умови повного виконання індивідуального навчального плану поточного навчального року і успішної здачі семестрового контролю, як правило, під час канікул.

Дозволяється переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються, з однієї освітньо-наукової програми на іншу, або з однієї форми навчання на іншу, якщо академічна різниця навчальних планів може бути ліквідована в межах встановленого терміну.

5.12. Переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних і юридичних осіб, на вакантні місця державного замовлення здійснюється гласно, виключно на конкурсних засадах за рейтингом успішності здобувачі з урахуванням їх соціального статусу та за дотримання відповідних Законів України, Указів Президента України та Урядових рішень.

5.13. *Поновлення до складу здобувачів вищої освіти* здійснюється в межах ліцензованого обсягу Інституту.

Поновлення до складу здобувачів вищої освіти здійснює директор Інституту, незалежно від причини відрахування, тривалості перерви у навчанні, освітньо-наукової програми, галузі знань, джерел фінансування, віку особи, на підставі документів, поданих до Інституту, та з урахуванням здатності претендента успішно виконувати графік навчального процесу (за потреби – медична довідка, довідка з місця роботи тощо).

Поновленими до складу здобувачів вищої освіти можуть бути особи, відраховані до завершення навчання за ОНП.

Здобувачі вищої освіти, яким було надано академічну відпустку, поновлюють навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

Поновлення до складу здобувачів вищої освіти на перший курс (рік навчання) забороняється. Директор Інституту має право поновити на другий курс (рік навчання) здобувача вищої освіти, який був відрахований з першого курсу (року навчання), за умови ліквідації ним академічної заборгованості не пізніше двох тижнів з початку навчальних занять.

Поновлення здобувачів вищої освіти здійснюється на освітньо-наукову програму того самого рівня на такий самий або нижчий курс (рік навчання). Повнення на навчання здійснюється, як правило, на ту ж форму навчання і на той же курс та семестр, з якого здобувач вищої освіти був відрахований.

Особи, відраховані за академічну неуспішність (невиконання індивідуального навчального плану), можуть бути поновлені тільки у наступному навчальному році, з початку того семестру, за невиконання індивідуального навчального плану якого вони були відраховані, і виключно на умовах договору за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Поновлення осіб до складу здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі заяви здобувача вищої освіти, як правило, під час канікул. Заява щодо поновлення на навчання здобувачем вищої освіти подається не пізніше ніж за тиждень до дати передбачуваного початку навчання. Заява розглядається протягом двох тижнів, після чого здобувачу вищої освіти повідомляються умови поновлення на навчання або причина відмови.

Умовами поновлення здобувачів вищої освіти в Інституті є попередня ліквідація академічної різниці (не більше 30 кредитів ЄКТС), включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти певних обов'язкових освітніх компонент та/або певного обсягу вибіркового навчальних дисциплін освітньої програми, проходження певних форм та/або етапів атестації здобувачів вищої освіти.

Перезарахування результатів раніше складених здобувачем вищої освіти, який поновлюється на навчання, освітніх компонент згідно з індивідуальним навчальним планом здійснюється відділом інтелектуальної власності, маркетингу та аспірантури Інституту шляхом порівняння умови ідентичності змісту, загальної кількості годин (кількості залікових кредитів, обсягу освітніх компонент та форм підсумкового контролю) і відповідності сформованих компетентностей та здобутих результатів навчання. Перелік документів та терміни їх подачі, а також терміни ліквідації академічної різниці в навчальних планах встановлює директор інституту. Оформлення академічної різниці здійснюється згідно наказу директора інституту.

Поновлені здобувачі вищої освіти мають право на зарахування на вакантне місце державного замовлення в порядку, встановленому Інститутом. При відсутності вакантного місця державного замовлення, здобувач вищої

освіти може бути поновлений на навчання за рахунок коштів місцевого бюджету, галузевих міністерств, відомств, підприємств, організацій, установ та фізичних осіб за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

Поновлення здобувачів вищої освіти, які були відраховані з Інституту, здійснюється, як правило, під час канікул.

5.14. Зарахування здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами до Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця здійснюється відповідно до законодавства. Інститут забезпечує рівний доступ до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

6. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ РІЗНИЦІ ТА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ

6.1. Порядок визначення академічної різниці та перезарахування освітніх компонент здійснюється для здобувачів вищої освіти, які:

- переводяться на навчання з інших закладів вищої освіти чи наукових установ до Інституту;
- продовжують навчання після академічної відпустки ;
- поновлюються на навчання після відрахування;
- переводяться з однієї форми навчання на іншу;
- повторно вступають до аспірантури в разі закінчення неакредитованої освітньо-наукової програми;
- бажають паралельно (одночасно) навчатися на декількох освітньо-наукових програмах.

6.2. Порядок перезарахування освітніх компонент.

Перезарахування – це з'ясування відповідності змісту та обсягу освітньої компоненти, раніше складеної здобувачем вищої освіти, до тієї, що зазначена у навчальному плані ОНП Інституту (а не повторне складання екзамену чи заліку).

Перезарахування освітніх компонент здійснюється на підставі заяви здобувача вищої освіти на ім'я директора Інституту, академічної довідки, завіреної в установленому порядку.

Перезарахування здобувачу вищої освіти результатів освітніх компонент здійснюється за рішенням директора Інституту шляхом їх порівняння (відповідність змісту освітньої компоненти освітній програмі, загальний обсяг у годинах та кредитах ЄКТС, форм семестрового контролю) або на підставі висновку експертної комісії.

Рішення про перезарахування освітніх компонент може бути прийнято за умов, якщо:

- співпадають назва, кількість годин, форми семестрового контролю навчальних дисциплін;

- співпадають кількість годин, форми семестрового контролю, але назви освітніх компонент близькі за змістом або мають несуттєву відмінність.

- екзамен, складений у закладі вищої освіти, де навчався здобувач вищої освіти, може бути зарахований як залік з відповідною оцінкою за шкалою ЄКТС;

- залік, якщо він був оцінений за шкалою ЄКТС, може бути зарахований як екзамен з відповідною оцінкою за умови, що кількість годин (кредитів ЄКТС) на вивчення освітньої компоненти є не меншою ніж передбачено освітньою програмою.

Експертна комісія формується у випадках, коли є підстави для перезарахування навчальних дисциплін, але одноосібне рішення відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури не прийнято, а саме:

- відрізняються назви навчальних дисциплін, але при порівнянні їх освітніх програм, співпадають змістова частина та вимоги до компетентностей;

- загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення навчальних дисциплін відрізняється, але не менший 75% обсягу освітньої компоненти, передбаченої навчальним планом даної освітньої програми;

- відрізняється форма семестрового контролю;

- декілька навчальних дисциплін, які здобувач вищої освіти вивчав раніше, в сукупності відповідають одній освітній компоненті, передбаченій навчальним планом підготовки здобувача вищої освіти;

- одна освітня компонента, яку здобувач вищої освіти вивчав раніше, з змістом та обсягом відповідає кільком освітнім компонентам, передбаченим навчальним планом підготовки здобувача вищої освіти в Інституті.

Експертна комісія формується у складі трьох осіб:

- перший заступник директора з наукової роботи Інституту;

- двох науково-педагогічних працівників, які викладають ту саму або споріднену освітню компоненту.

Експертна комісія розглядає заяву здобувача вищої освіти, вивчає попередні результати його навчання, при необхідності проводить з ним співбесіду з метою уточнення змісту вивченої раніше освітньої компоненти, яка перезараховується. Експертна комісія робить висновок про можливість (неможливість) перезарахування освітньої компоненти. Висновок експертної комісії зазначається на заяві здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти має право відмовитися від перезарахування освітньої компоненти, якщо його не влаштовує отримана раніше оцінка, та скласти її як академічну різницю, про що зазначається у заяві.

При перезарахуванні освітньої компоненти зберігається раніше здобута позитивна оцінка навчальних досягнень здобувача вищої освіти.

Якщо в академічній довідці здобувача вищої освіти оцінки виставлені лише за 4-х бальною шкалою оцінювання, то їх перераховують до чинної в Інституті шкали оцінювання з використанням принципу середнього значення відповідного діапазону (табл.1).

Аналогічно визначається оцінка за шкалою ЄКТС, з якою підсумковий семестровий контроль проводився у формі заліку з оцінкою «зараховано».

Таблиця 1 Розподіл оцінок за діапазоном середнього значення

За 100бальною шкалою	За 4-бальною шкалою (екзамен, диференційований залік)	За 2-бальною шкалою (залік)	Рейтинг ЄКТС	За діапазоном середнього значення	
				4-бальною шкалою	2-бальною шкалою
90-100	5 (відмінно)	Зараховано	A	95	80
82-89	4 (добре)		B	86	
74-81			C	78	
64-73			D	69	
60-63	3 (задовільно)		E	62	
35-59	2 (незадовільно)	Не зараховано	FX		
1-34			F		

6.3. Порядок визначення академічної різниці.

Академічна різниця – це розбіжність, що утворилася внаслідок відмінностей у навчальному плані за освітньо-науковою програмою, за якою здобувач вищої освіти навчався, і тією, за якою буде навчатися.

Визначення академічної різниці з освітніх компонент здійснюється відділом інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури Інституту. Загальний обсяг кредитів ЄКТС, які складають академічну різницю, як правило, не повинен перевищувати 30 кредитів ЄКТС.

Академічну різницю становлять освітні компоненти, які на момент переведення (поновлення) здобувача вищої освіти не вивчались або загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення освітньої компоненти менший 75 % обсягу освітньої компоненти, передбаченої навчальним планом даної освітньої програми.

Якщо навчальним планом передбачено складання заліку та екзамену з освітньої компоненти, то до академічної різниці виноситься екзамен.

Порядок та термін ліквідації академічної різниці визначається директором Інституту.

Основною формою оволодіння навчальним матеріалом під час ліквідації академічної різниці є самостійна робота. З метою сприяння підготовки до складання академічної різниці, науково-педагогічними працівниками надається необхідна консультативно-роз'яснювальна допомога.

6.4. Формування блоку освітніх компонент за вибором здобувача вищої освіти, за бажанням може здійснюватися із раніше вивчених ним освітніх компонент, що становлять академічну різницю.

6.5. Навчальні дисципліни зараховуються спільним рішенням завідувача відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури Інституту та викладача, який проводив теоретичну підготовку за відповідною навчальною дисципліною з урахуванням загального річного обсягу кредитів ЄКТС та структурно-логічної схеми програми.

Оформлення документів щодо перезарахування освітніх компонент покладається на відділ інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури Інституту. Академічна довідка та заява про перезарахування навчальних дисциплін, погоджені директором інституту, підшиваються до особової справи здобувача вищої освіти.

Результати складання академічної різниці фіксуються у відомостях обліку успішності та індивідуальному навчальному плані підготовки здобувача вищої освіти.

Особи, які мають іноземні документи про освіту повинні здійснити процедуру їх визначення (нострифікації) та отримати свідоцтво, яким підтверджується право на продовження освіти в Україні.

7. СТУДЕНТОЦЕНТИЗМ

7.1. *Студентоцентризм* – це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей здобувачів вищої освіти, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетентностей. В основу студентоцентрованого навчання покладена компетентісна парадигма освітньої діяльності та орієнтація на отримання симбіозу знань, умінь, навичок, здатностей розв'язувати складні завдання в умовах сучасних культурно-мистецьких, соціальних та економічних викликів.

Організація освітнього процесу в Інституті базується на студентоцентрованому підході, що передбачає розроблення ОНП, які зосереджено на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів

особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження. При цьому аспіранту надаються ширші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання.

Основними ідеями студентоцентризму є:

- орієнтація на результат навчання для реального працевлаштування та спільна відповідальність здобувачів вищої освіти і викладачів за цей результат;
- забезпечення збереження і розвитку духовно-інтелектуальних цінностей (гуманітаризація і гуманізація освіти, формування особистості, компетентної в галузі професійного, міжособистісного спілкування, життєдіяльності в цілому);
- забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж навчання;
- розширення прав, обов'язків і відповідальності здобувачів вищої освіти;
- підвищення ролі самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- індивідуалізація здобувача вищої освіти як активного учасника освітнього процесу, коли відбувається самовизначення особистості, при цьому вона сама вибирає шляхи реалізації поставлених завдань та несе відповідальність за власні дії та вибір;
- забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- інтерактивна взаємодія між учасниками освітнього процесу;
- використання нових підходів до навчання;
- забезпечення повноцінного проведення наукових досліджень.

Концепція студентоцентризму реалізується через студентоцентроване навчання, що передбачає активну навчальну та пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти при набутті необхідних компетентностей і зростання відповідальності за власне навчання, спрямованої на досягнення певного результату.

Основна мета студентоцентрованого навчання – створення сприятливих умов для якісного засвоєння знань, формування професійних умінь і навичок та інших компетентностей, при збереженні свобод здобувачів вищої освіти для досягнення культурних і освітніх цілей.

Основними інструментами студентоцентрованого навчання в Інституті є:

- наявність широкого поля можливостей у формуванні власних освітніх траєкторій;
- доступність навчання за сучасними інтерактивними методиками;
- забезпечення активної участі у формуванні змісту навчання;

- ресурсна підтримка створення середовища студентоцентрованого навчання;
- стимулювання академічної мобільності та її організаційно-фінансове забезпечення;
- формування потреби та заохочення соціальної активності;
- пробудження прагнення до наукової роботи та внутрішньої потреби в дослідницькому пошуку.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

8.1. Планування освітнього процесу здійснюється на основі навчальних планів і графіку навчального процесу, які складаються на кожний навчальний рік.

8.2. *Навчальний план* – це нормативний документ Інституту, який розробляється на підставі освітньо-наукової програми та містить відомості про:

- галузь знань;
- спеціальність ;
- освітньо-наукову програму;
- рівень вищої освіти;
- ступінь вищої освіти;
- форму навчання;
- нормативний термін навчання;
- графік навчального процесу;
- зведені дані про бюджет часу;
- практику;
- атестацію;
- план навчального процесу (перелік обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів, поділ бюджету навчального часу за окремими формами занять із кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом, форми і кількість семестрового контролю, розподіл аудиторних годин на тиждів за курсами і семестрами).

8.3. У структурі навчальних планів виділяють обов'язкову та вибіркочу складові. Обов'язкова складова навчального плану не може перевищувати 75 % від загального обсягу (у кредитах ЄКТС) навчального плану та включає навчальні дисципліни, практики, атестацію та інші види навчального навантаження здобувачів вищої освіти, що спрямовані на досягнення результатів навчання, які визначені ОНП. Вибіркова складова навчального плану призначена для забезпечення можливості здобувачу вищої освіти набувати додаткових фахових і соціальних навичок, поглиблювати професійні знання у межах обраної спеціальності, здобувати додаткові програмні

результати навчання тощо. Вона має становити не менше 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС передбачених освітньою програмою. У межах обсягу вибіркової складової особа, що навчається, має право обирати освітні компоненти самостійно. Такий вибір не обмежується вибілковими освітніми компонентами програми, на якій здобувач вищої освіти навчається.

8.4. Навчальні дисципліни та практики плануються звичайно в обсязі 3 і більше кредитів ЄКТС, а їх кількість на навчальний рік не перевищує 13.

8.5. Кількість годин аудиторних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами вищої освіти здатності навчатися автономно і становить для денної форми навчання від 33 % до 66 % загального обсягу навчального часу навчальних дисципліни.

8.6. Навчальний план за заочною формою навчання містить перелік усіх дисциплін, що є аналогічними навчальному плану за денною формою навчання тієї самої спеціальності, і має меншу тривалість аудиторних занять за рахунок збільшення обсягу самостійної роботи.

8.7. Навчальний план розробляється гарантом та членами проєктної групи освітньо-наукової програми (або завідувачем відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури) та затверджується вченою радою Інституту.

8.8. Для організації освітнього процесу складається на навчальний рік графік навчального процесу, який визначає календарні терміни теоретичного навчання та практичної підготовки, екзаменаційну сесію, канікули, самостійної роботи (для заочної форми навчання).

8.9. Графік навчального процесу за денною формою навчання укладається з урахуванням таких особливостей:

- навчальний рік триває 12 місяців і розпочинається, як правило, з дати зарахування аспірантів до аспірантури;
- сукупна тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій і практик упродовж навчального року не може бути більшою, ніж 20 тижнів;
- тривалість канікул на навчальний рік – не менше 8 тижнів, але не більше 12 тижнів;
- навчальний рік поділяється на 2 семестри (перший і другий), теоретичне навчання впродовж яких завершується екзаменаційними сесіями, під час яких виділяється час на семестровий контроль;
- навчальні практики можуть проводитися як до, так і після екзаменаційних сесій;
- тривалість теоретичного навчання, як правило, становить: 10 тижнів в першому та другому семестрах, тривалість екзаменаційної сесії становить 1-2 тижні ;

8.10. Графік навчального процесу за заочною формою навчання передбачає навчання в такі етапи:

- настановча сесія, під час якої здобувачів вищої освіти ознайомлюють з основними завданнями та графіком вивчення навчальних дисциплін (освітніх компонентів), критеріями та системою оцінювання навчальних досягнень, забезпечують методичними матеріалами для виконання індивідуальних завдань тощо;

- міжсесійний період, під час якого здобувачі вищої освіти самостійно опановують теоретичний матеріал, виконують контрольні завдання тощо;

- навчально-екзаменаційна сесія, під час якої здобувачі вищої освіти мають теоретичні заняття, захищають завдання, виконані у міжсесійний період, проходять заходи семестрового контролю.

Сукупна тривалість навчально-екзаменаційних сесій (разом із настановчою) на заочній формі навчання становить до 30 календарних днів на рік. При організації навчально-екзаменаційної сесії за заочною формою навчання враховується те, що навчальні заняття можуть плануватися не більш, ніж на 5 днів на тиждень і не більш, ніж 8 годин на день.

8.11. Навчальний час здобувача освіти визначається кількістю облікових одиниць часу, що відведені для опанування освітньої програми відповідного рівня. Обліковими одиницями навчального часу здобувача вищої освіти є академічна година, навчальний день, тиждень, семестр, курс, рік.

Академічна година – облікова одиниця навчального часу для планування та обліку видів занять. Тривалість академічної години становить 40 хвилин. В Інституті, за погодженням з об'єднаним профспілковим комітетом, аудиторні заняття проводяться у вигляді здвоєних академічних годин (одна пара), перерва між якими не робиться. Тривалість однієї пари – 1 година 20 хвилин. Зміна тривалості академічної години не допускається.

Навчальний день – складова навчального часу здобувача вищої освіти тривалістю не більше 9 академічних годин. Навчальні дні та їх тривалість визначаються графіком навчального процесу.

Навчальний тиждень – складова навчального часу здобувача вищої освіти, яка визначає кількість днів тижня, що використовуються для освітнього процесу. Загальний обсяг годин навчального тижня не більше 45 академічних годин (1,5 кредити ЄКТС).

Навчальний семестр – складова навчального часу, що закінчується семестровим контролем. Тривалість семестру визначається графіком навчального процесу та навчальним планом на навчальний рік.

8.12. *Навчальний рік* в Інституті триває 12 місяців і складається з навчальних семестрів, навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, вихідних, святкових і канікулярних днів. На навчальний рік в Інституті відводиться 46 кредитів ЄКТС.

8.13. Навчальні (аудиторні) заняття в Інституті проводяться за розкладом. Розклад забезпечує виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних (аудиторних) занять.

8.14. Навчання здобувача вищої освіти здійснюється за Індивідуальним навчальним планом. Він розробляється на навчальний рік на підставі освітньої програми, навчального плану і включає всі обов'язкові та вибіркові освітні компоненти.

8.15. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює група якості освіти Інституту.

8.16. З метою забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти, а також у разі неможливості виконання здобувачем графіку навчального процесу у зв'язку із обставинами, підтвердженими документально, може бути встановлений індивідуальний графік навчання.

8.17. Освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

8.18. Основними видами навчальних занять в академії є:

- лекція;
- практичне (індивідуальне) заняття.

Навчальні заняття відбуваються під керівництвом викладача згідно з розкладом занять для здобувачів вищої освіти. При організації навчальних, практичних занять можуть застосовуватися активні методи: дискусія, круглий стіл, тематична зустріч, ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, ситуаційних завдань, кейсів тощо.

8.19. Інститут має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

8.20. Лекція – це вид навчального заняття, що призначений для засвоєння теоретичного матеріалу, і являє собою логічно завершений, науково-обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного матеріалу.

Лекції розрізняють:

- за місцем в освітньому процесі (вступні, установчі, поточні, заключні й оглядові);
- за способом проведення (монологічні, інформаційні, проблемні, візуальні, бінарні, лекції-провокації, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії тощо).

Лекції читають лектори – академіки НААН, член-кореспонденти НААН, професори, старші наукові співробітники, доценти Інституту, провідні викладачі та фахівці, запрошені для читання лекцій. Лекції проводяться у аудиторіях для однієї або більше академічних груп здобувачів вищої освіти, з використанням новітніх технологій подання матеріалу й організації роботи здобувачів вищої освіти на лекційному занятті.

Лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежуватися в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів вищої освіти. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і науковців Інституту.

Лекція покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів із відповідної навчальної дисципліни.

Лектор є відповідальним за постійне оновлення робочої програми навчальної дисципліни та її виконання, забезпечення навчальною літературою та навчально-методичними матеріалами, послідовності викладення матеріалу, у тому числі, який викладають здобувачі вищої освіти під час педагогічної (асистентської) практики.

8.21. *Лабораторне заняття* – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти, під керівництвом викладача, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі; особисто проводить натурні або імітаційні експерименти, чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття проводиться зі здобувачами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Академічна група – первинний тимчасовий колектив здобувачів вищої освіти, який за кількістю відповідає ліцензійному обсягу. Обсяг груп визначається кількістю обладнаних у лабораторії індивідуальних місць та

відповідними державними нормами, правилами безпеки, що регламентують необхідну площу лабораторного приміщення на одного здобувача вищої освіти.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних, навчально-наукових, спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях з використанням обладнання та устаткування, необхідного для виконання лабораторних робіт. Лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (на виробництві, в наукових установах). Допуску здобувачів вищої освіти до лабораторного заняття передують інструктаж з охорони праці при виконанні лабораторних робіт в лабораторії.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять, як правило, не дозволяється.

Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Бали, отримані здобувачем вищої освіти за виконання лабораторних робіт, враховуються при виставленні семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни.

8.22. *Практичне заняття* – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах, обладнаних необхідними технічними засобами навчання. Практичне заняття проводиться зі здобувачами вищої освіти, кількість яких не перевищує однієї академічної групи.

Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому навчально-методичному матеріалі – наборі завдань різної складності для розв'язування їх здобувачами вищої освіти на занятті.

Вказані навчально-методичні матеріали готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням із лектором навчальної дисципліни.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування практичних завдань з їх обговоренням, проведення поточного контролю знань, умінь і навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти.

Бали, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні семестрового контролю з навчальної дисципліни.

8.23. *Самостійна робота* здобувачів вищої освіти – форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його обов'язкової безпосередньої участі. Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального часу, відведеного на вивчення конкретного освітнього компоненту. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи здобувачів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми.

Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни та завданнями для самостійної роботи.

Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечується комплексом навчально-методичних засобів (підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, практикум тощо), передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Для виконання завдань самостійної роботи здобувачу вищої освіти також рекомендується відповідна наукова і періодична література та електронні джерела інформації.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача вищої освіти. Самостійна робота здобувача вищої освіти може проходити в навчальних аудиторіях, спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях, бібліотеці, у домашніх умовах.

8.20. При виконанні самостійної роботи, здобувачам вищої освіти можуть видаватися індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання – одна з форм самостійної роботи здобувача вищої освіти, що передбачає виконання завдання з окремих навчальних дисциплін, визначених робочою навчальною програмою (підготовка реферату, есе, контрольних робіт здобувачами вищої освіти, що навчаються на заочній формі, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, власних досліджень під час підготовки до конференцій). Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно. За необхідності, викладач відповідної навчальної дисципліни надає консультації.

8.20.1. *Реферат* – короткий виклад у письмовому вигляді або у формі публічного виступу змісту наукової праці, результатів вивчення наукової проблеми чи певної тематики навчальної дисципліни, що передбачає виклад

матеріалу на основі рекомендованих джерел інформації та самостійно проведеного дослідження.

8.20.2. *Есе* – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

8.20.3. *Контрольні роботи* для здобувачів вищої освіти – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне розкриття теоретичних питань та виконання здобувачами вищої освіти певної практичної роботи. Завдання з контрольної роботи сприяють здобувачам вищої освіти в оволодінні термінологією, основними положеннями навчальної дисципліни, наданні навичок виконання типових завдань, ситуацій, набутті необхідних компетентостей та досягненні програмних результатів навчання тощо. Контрольні роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання, зазвичай, проводять під час аудиторних занять, контрольні роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання – у позааудиторний час та регламентуються методичними рекомендаціями з виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання.

8.20.4. До видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти може відноситися переклад іншомовних текстів (при вивченні іноземних мов), написання статті, її публікація у фахових та інших виданнях, виступи на конференціях.

8.21. *Практична підготовка* аспірантів здійснюється шляхом проведення практики в наукових установах чи закладах вищої освіти, згідно укладених договорів та відповідно до «Положення про проведення педагогічної (асистентської) практики в Інституті».

Мета, зміст та послідовність проведення практик відображаються в робочій програмі практики. За підсумками практики проводиться семестровий контроль у формі заліку.

8.22. Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Порядок поточного і підсумкового оцінювання знань здобувачів вищої освіти Інституту здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Інституті».

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу, підготовленості здобувача до виконання конкретних завдань та за виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання та засоби діагностики поточного контролю під час навчальних занять вказуються у робочій програмі навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль результатів навчальної здобувачів діяльності здійснюється для оцінювання їх знань, умінь та навичок з певної дисципліни навчального плану і проводиться у формі екзамену чи заліку.

Екзамен - форма підсумкового контролю рівня засвоєння аспірантами теоретичного і практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід за екзаменаційними білетами, складеними за програмою дисципліни і затвердженими директором Інституту. Метою екзамену є перевірка рівня засвоєння аспірантом програмного матеріалу з усієї дисципліни (чи певної її частини), здатності творчого використання накопичених знань, формувати власне ставлення до проблеми.

Залік - форма підсумкового контролю рівня засвоєння аспірантом навчального матеріалу з окремої дисципліни виключно на підставі результатів поточного контролю рівня знань, умінь та навичок аспірантів з окремої дисципліни.

Загальна підсумкова оцінка вивчення дисципліни з підсумковим контролем у формі екзамену складається як середнє значення поточного та підсумкового контролю, яка фіксується в екзаменаційній відомості.

Формою підсумкового контролю виконання аспірантом індивідуального плану роботи є атестація - звітування про фактичний стан виконання запланованих на півріччя у індивідуальному плані роботи аспіранта показників освітньої та наукової діяльності аспіранта.

Поточна атестація здобувачів вищої освіти щодо результатів виконання індивідуального плану, який передбачає, виконання дослідних робіт та успішне проходження освітньої складової відбувається на засіданні структурного підрозділу, до якого прикріплено аспіранта, далі - методичних комісіях з подальшим затвердженням результатів атестації на засіданні Вченої ради Інституту.

8.23. Право на вибір навчальних дисциплін надається здобувачам вищої освіти 1 року навчання відповідно до «Положення про забезпечення права на вибір навчальних дисциплін здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця».

8.24. Умовами визнання успішного навчання аспірантів в Інституті передбачено досягнення здобувачем мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання за відповідною навчальною дисципліною та педагогічною практикою. Мінімальний пороговий рівень оцінки за кожним запланованим результатом навчання для освітнього компонента не може бути нижчим за 60 % від максимально можливої кількості балів.

8.25. Аспірант може бути не допущений до семестрового оцінювання,

якщо він під час семестру не досяг мінімального порогового рівня оцінки за всіма результатами навчання освітнього компонента або набрав менше 39 балів.

Рішення про недопущення аспіранта до підсумкового оцінювання приймає викладач, який подає відповідну інформацію у відділ інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури, де відповідальний за видачу відомостей навпроти прізвище здобувача робить запис «не допущений». Аспірант, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, вважається таким, що має академічну заборгованість.

Якщо аспірант, допущений до семестрового контролю, не з'явився під час сесії внаслідок поважної причини, він зобов'язаний не пізніше наступного дня після семестрового контролю повідомити відділ інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури про причину неявки та в тижневий термін, після отримання відповідної довідки про неявку, подати документальне підтвердження. Директор Інституту, за подання завідувача відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури, продовжує термін складання первинної сесії. У відомість обліку успішності науково-педагогічним працівником вноситься запис – «не з'явився», але за умови відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин контрольний захід вважається відтермінованим, а здобувач вищої освіти вважається таким, що не має академічної заборгованості (підсумкової).

Якщо аспірант не з'явився на екзаменаційну сесію без поважних причин, то контрольний захід вважається не складений і у відомості обліку успішності викладачем вноситься запис «не з'явився», що вважається отриманням незадовільної оцінки та наявності академічної заборгованості.

Здобувачам вищої освіти, які одержали під час семестрового контролю незадовільну оцінку FX за ЄКТС або були недопущені, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість (підсумкову) згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості, що розробляється відділом інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури та затверджується директором Інституту. Термін ліквідації підсумкової заборгованості не довше, ніж 2 тижня після початку наступного семестру.

Здобувачі вищої освіти, які одержали під час семестрового контролю оцінку F за ЄКТС, проходять повторне вивчення освітнього компоненту за індивідуальною програмою в строки, встановлені відділом інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури

8.26.Здобувачі вищої освіти, що навчаються за індивідуальним графіком, складають семестровий контроль у терміни, визначені графіком навчального процесу, Виключення– здобувачі вищої освіти ступеня доктор філософії, які

повторно вступили до аспірантури в разі закінчення неакредитованої освітньо-наукової програми. Для них може бути складений окремий графік семестрового контролю.